

Zasadą jest, że osoba, której udzielono świadczenia opieki zdrowotnej pomimo braku prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, obowiązana jest ponieść koszty udzielonego świadczenia.

Od tejże zasady ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przewiduje wyjątki.

Obowiązek uiszczenia kosztów nie dotyczy osoby:

- której udzielono świadczenia gwarantowane z podstawowej opieki zdrowotnej (art. 15 ust. 2 pkt 1) oraz
- która działała w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że posiada prawo do świadczeń opieki zdrowotnej (art. 50 ust. 17).

Zgodnie z brzmieniem art. 50 ust. 17 obowiązku uiszczenia kosztów świadczenia nie stosuje się do osoby, która w chwili przedstawienia określonego dokumentu lub oświadczenia działała w usprawiedliwionym błędzie co do posiadania prawa do świadczenia.

W orzecznictwie podkreśla się, że pojęcie "usprawiedliwione przekonanie", o którym mowa w ustawie o świadczeniach obejmuje sytuacje, gdy brak prawa do świadczeń wynika z działania (zaniechania) innych podmiotów niż osoba składająca oświadczenie, np. z przyczyn zawinionych przez płatnika składek bądź też innych osób, przy czym każdy przypadek należy traktować indywidualnie (por. wyroki NSA z dnia: 26 października 2021 r., II GSK 1828/21, 12 grudnia 2019 r., II GSK 1001/19, 2 grudnia 2020 r., II GSK 997/20, orzeczenia dostępne na stronie: orzeczenia.nsa.gov.pl., dalej: CBOSA).

Organy z urzędu powinny rozważyć, czy okoliczności z art. 50 ust. 17 ustawy o świadczeniach w ogóle wystąpiły. Ocena przesłanki wyłączającej obowiązek uiszczenia kosztów świadczenia opieki zdrowotnej przez osobę, której mimo braku uprawnień świadczeń udzielono, powinna odnosić się do przekonania tej osoby o prawie do świadczeń w dacie ich udzielania (wyrok NSA z dnia 6 listopada 2019 r., II GSK 1788/18, CBOSA). Na organie ciąży zatem obowiązek zbadania, czy dana osoba działała w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że posiada prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, składając w tym względzie stosowne oświadczenia. Każdorazowo organ powinien też pouczać stronę o treści art. 50 ust. 17 ustawy o świadczeniach, umożliwiając jej wykazanie spełnienia przesłanek określonych w tym przepisie.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 12 października 2023 r., II SA/Go 384/23, orzeczenie nieprawomocne

Źródło: [CBOSA](#)